

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 133/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen taidenäyttelykorvausten kehittämisestä ja näyttelytoiminnan turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Olli-Poika Parviaisen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 133/2016 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy taidenäyttelyiden sopimus- ja korvauskäytäntöjä selvittäneen työryhmän ehdotusten johdosta,

miten hallitus aikoo muutoin parantaa näyttelytoiminnan edellytyksiä ja

miten hallitus varmistaa sen, että myös järjestögallerioita kuullaan riittävästi ehdotusten jatkovalmistelussa ja toimeenpanossa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti työryhmän 17.3.2015 selvittämään taidenäyttelyiden järjestämiseen liittyviä sopimus- ja korvauskäytäntöjä. Työryhmä luovutti raporttinsa 18.2.2016. Työryhmän jäseniksi kutsuttiin opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Taiteen edistämiskeskuksen asiantuntijoiden lisäksi asiantuntijat Kansallislageriasta, Suomen museoliitosta, Suomen Taiteilijaseurasta, Teollisuustaiteen liitto Ornamosta, Galleristit ry:stä ja Visuaalisen alan tekijänoikeusjärjestö Kuvastosta.

Työryhmän raportti sisältää 16 kehittämis- ja toimenpide-ehdotusta, joista osassa opetus- ja kulttuuriministeriöllä on aktiivinen rooli jatkotoimenpiteiden osalta. Työryhmä huomioi ehdotuksia tehdessään yhtäältä taiteilijoiden taloudelliset haasteet ja toisaalta näyttelyjärjestäjien taloudelliset reunaehdot. Kantavana periaatteena kehittämis ehdotusten valmistelussa oli sopimusvapaus sekä kehittymisen tukeminen levittämällä hyviä käytäntöjä. Työryhmä tiedosti, että hallinnollinen pakottaminen saattaisi johtaa joidenkin näyttelyjärjestäjien osalta toiminnan lopettamiseen tai supistamiseen.

Työryhmän ehdotusten mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää, voidaanko uudistettavassa valtiosuusjärjestelmässä ottaa huomioon hyvien sopimus- ja korvauskäytäntöjen edistäminen. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Taiteen edistämiskeskus käyvät läpi päällekkäisyydet näyttelytoimintaan liittyvien avustusten osalta ja pyrkivät poistamaan ne. Tarkoituksena on selkeyttää vastuunjako näyttelyjärjestäjän ja taiteilijan välillä sekä vähitellen poistaa päällekkäiset myönnöt samaan tarkoitukseen valtionavustuksista. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Taiteen edistämiskeskus voivat myös hakuilmoituksissa edellyttää näyttelytoimintaan

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 133/2016 vp

myönnettävien valtionavustusten osalta organisaatiolta selvitystä hyvien sopimus- ja korvauskäytäntöjen sekä niitä koskevien suositusten noudattamisesta.

Järjestögallerioiden rahoituksesta osa tulee avustuksista tai apurahoista. Valtion vuoden 2016 talousarviossa on varattu veikkausvoittovaroista määrärahoja kuvataiteen edistämiseen yhteensä 2 106 000 euroa, valokuvataiteen edistämiseen yhteensä 755 000 euroa ja mediataiteen edistämiseen yhteensä 398 000 euroa. Näillä määrärahoilla tuetaan yhteisöjen, pääasiassa järjestöjen, näyttely- ja muuta toimintaa myöntämällä näille yleis- ja erityisavustuksia sekä taiteilijoita myöntämällä heille kohdeapurahoja Taiteen edistämiskeskuksen kautta.

Työryhmä totesi, että näyttelytoimintaan myönnetty avustukset eivät yhteisöjen ylläpitämien näyttelytilojen kohdalla selvästikään riitä toiminnan pyörittämiseen, vaan lisäksi näyttelyistä täytyy periä vuokrakuluja. Nykyinen tilanne, jossa valtaosa näyttelyn kustannuksista saattaa jäädä taiteilijan vastuulle, on kuitenkin taiteilijoiden toimeentulon näkökulmasta kestävä. Taloudellinen riski näyttelyyn osallistumisesta näyttäisi olevan taiteilijan henkilökohtaisen talouden kannalta suuri näyttelypaikasta riippumatta. Taiteilijan taloudellista riskiä ei välttämättä pienennä se, että näyttelytilaa vuokraavalle yhteisölle on jo myönnetty valtionavustusta näyttelytoiminnan järjestämiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää työryhmän ehdotusten mukaisesti mahdollisuuksia varata valtion varoihin nykyistä Taiteen edistämiskeskuksen myöntämää kuvataiteen kohdeapurahaa täydentävä tai sen korvaava määräraha. Määrärahan käyttötarkoituksena olisi näyttelyihin liittyvien kustannusten korvaaminen taiteilijoille niissä tapauksissa, joissa näyttelyjärjestäjä ei saa valtionavustusta tai valtionosuutta toimintaansa. Lisäksi selvitetään, onko mahdollista varata valtion varoihin määräraha, josta voidaan myöntää museoille määräaikaaisesti avustuksia taiteilijoille maksettavien näyttelypalkkioiden kattamiseksi.

Työryhmän ehdotusten mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö tulee myös selvittämään yhteistyössä Galleristit ry:n ja Framen kanssa mahdollisuutta kehittää ulkomaisiin, jurytettyihin taidemessuihin osallistuville gallerioille vientiavustusjärjestelmä. Suomen pienet markkinat huomioiden on tärkeä kehittää taiteen vientiä ja kasvattaa näin asiakaskuntaa, jotta myös myyntitulot ja taiteilijan tulot kasvavat.

Työryhmä totesi, että taidegallerioiden toiminta kaipaisi alan määrätietoista kehittämistä, jotta taiteen myynnin markkinoita voitaisiin laajentaa. Työryhmän kehittämissuhteisiin sisältyy gallerioiden liiketoimintaosaamisen kehittäminen taiteen myynnin lisäämiseksi. Pitkän ajan tavoitteena on, että gallerian ei tarvitsisi periä näyttelyvuokraa taiteilijalta, vaan tulot tulisivat myyntiprovisiosta. Myös taiteilijalle näyttely olisi nykyistä useammin tulonlähde, ei menoerä. Toimenpiteen onnistumisen kannalta keskeistä on, että löytyy taho, joka ottaa vastuun prosessin edistämisestä ja organisoinnista sekä rahoituksen hakemisesta.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 133/2016 vp

Valtionavustustoimintaa kehittäessään opetus- ja kulttuuriministeriö kuulee alan toimijoita.

Helsingissä 26.4.2016

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen